

**A TÉRSÉGI FELADAT-ELLÁTÁSI MODELL
KIALAKÍTÁSA ÉS MEGVALÓSÍTÁSA
AZ ÖNKÉNT VÁLLALHATÓ ÉS TÉRSÉGI
SZINTEN ELLÁTHATÓ
FELADATVÁLLALÁSOK
VONATKOZÁSÁBAN**

**„BÖLCSŐDEI ELLÁTÁS BIZTOSÍTÁSA A
TELEPÜLÉSEN”**

**Készült a „Paradigmaváltás az Önkormányzat
szervezetrendszerében” című, ÁROP-3.A.2-2013-2013-0021
azonosító számú projekt keretében**

Taksony Nagyközség Önkormányzata

Tartalomjegyzék

I. Bevezető	3
II. Előzmény	5
III. Feladatellátás jogi szabályozása	6
I.1. Önként vállalható feladatok jogszabályi háttere	6
II.1. Bölcsődei ellátás biztosításának jogszabályi háttere	9
IV. A bölcsődei feladatellátás indokoltsága	12
V. Önkormányzat jelenlegi szerepvállalása a bölcsődei feladatellátásban	15
VI. Bölcsődei feladatellátás módja és lehetőségei	17
VII. Várható hatások, eredmények	19

I. Bevezető

Az elmúlt évek gazdasági eseményei valamint a korábbi önkormányzati ciklusokban meghozott kedvezőtlen gazdasági hatással járó döntések következtében Taksony Nagyközség Önkormányzata 2011-ben arra kényszerült, hogy valamennyi önként vállalt feladat ellátását egy reorganizációs tervben foglalt lépéssorozat megvalósításával átszervezze, a kockázatokat jelentő tényezőket minimális szintre csökkentse. Ezek a folyamatok vezettek odáig, hogy az önként vállalt feladatai nagy részét megszüntette.

Így volt ez a bölcsődei feladatellátással is, mely jogszabály szerint nem tartozik Taksony Nagyközség Önkormányzatának kötelezően ellátandó feladatai közé.

2011-ben, közbenső megoldásként a képviselő-testület nem a teljes megszüntetés mellett döntött, hanem a Taksonyi Bölcsőde Alapítvány fenntartásába helyezte azt át. Ennek köszönhetően a Bölcsőde jelenleg is üzemel, természetesen az igénybevétel feltételei megváltoztak.

A fenntartóváltás óta eltelt három év alatt jelentős változások következtek be az Önkormányzat gazdasági helyzetét tekintve. A pénzügyi egyensúlyra való törekvés mellett ez év elején megtörtént az állam adósságkonszolidációja, melynek következtében az Önkormányzat jelenleg nem rendelkezik hitelállománnyal. E tény nagyban hozzájárul ahhoz, hogy a gazdaságunk stabil lábakra álljon és a jövőben a hangsúlyt az Önkormányzat a megerősödésre tudja fektetni, ezáltal pedig megnyílik a lehetőség az önként vállalható feladatokban való nagyobb szerepvállalásra is.

Az Önkormányzatnak egyik legfontosabb célja, hogy a település polgárai számára minőségi szolgáltatásokat nyújtson és ezáltal az elégedettség érzését fokozza.

A Bölcsőde jelen formájában való működtetése nem a legszerencsésebb a tekintetben, hogy a férőhelyek korlátozott száma és a fizetendő térítési díj mértéke jelentős mértékben behatárolja az igénybevevők körét. Éppen ezért az önkormányzat fenntartásában történő működtetésre nagy igény mutatkozik, hiszen a kisgyermekes szülők munkába állását nagymértékben befolyásolja a szolgáltatás elérhető volta.

Jelen tanulmánnyal – mely tanulmány kidolgozásának szükségességére a szervezetfejlesztés keretében megvalósult tanácsadói alkalom mutatott rá – a feladat ellátásának indokoltságára, anyagi hátterére, a feladat ellátásának módjára, az ellátással elérhető eredményekre és a térségi kihatásokra szeretnénk rávilágítani úgy, hogy mindeközben a környező településeket is

górcső alá vesszük és megvizsgáljuk őket e feladat ellátásának vonatkozásában.

II. Előzmény

Taksonyban a Bölcsőde 1957 óta üzemel. Helyileg mindig is az Önkormányzat tulajdonában álló, Fő út 83. szám alatti, régi családi házból átalakított épület adott otthont a három év alatti gyermekek napközbeni ellátására. Az épület a Polgármesteri Hivatal közvetlen szomszédságában található. Az egyre növekvő igényekre reagálva 2009. szeptemberében egy tagintézménnyel bővült a Bölcsőde, a Szent Anna tér 1. szám alatt található óvoda épületében egy csoport került elhelyezésre.

Mint ahogyan azt már a bevezetőben is említettük, a Bölcsőde 2011-ig működött az Önkormányzat fenntartásában, 6 fő gondozónővel és 1 fő bölcsődevezetővel, 28 férőhellyel. Az étkeztetést a Bölcsőde konyháján keresztül biztosította az Önkormányzat, a tagintézmény esetében pedig az Óvodához tartozó főzőkonyha útján.

Az Önkormányzat fenntartásában működő intézmény megszüntetését, illetve a feladat ellátásának kiszervezését a már szintén hivatkozott gazdasági tényezők indokolták. A feladat ellátása az Önkormányzat számára éves szinten közel 20 millió Ft kiadást jelentett.

2012. január 1-jét követően a Taksonyi Bölcsőde Alapítvány vette át az üzemeltetést, az épületre vonatkozóan bérleti szerződést kötött a tulajdonos Önkormányzattal.

Az épületen jelentős felújításokat kellett eszközölni, hiszen az épület régi és néhány komolyabb beavatkozás már időszerűvé vált. Megtörtént a nyílászárók cseréje és a fűtés korszerűsítése is.

Az Alapítvány a korábbi munkaerőből 4 fő gondozónőt tartott meg és 1 fő bölcsődevezetőt alkalmaz. Munkaviszonyuk megváltozott, a közalkalmazotti jogviszonyuk munkajogviszonnyá alakult.

III. Feladatellátás jogi szabályozása

I.1. Önként vállalható feladatok jogszabályi háttere

Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (továbbiakban: Mötv.) 10. § (1) bekezdése kimondja, hogy: „A helyi önkormányzat ellátja a törvényben meghatározott kötelező és az általa önként vállalt feladat- és hatásköröket.”

Ugyanezen § (2) bekezdése szabályozza az önként vállalható feladatok ellátását.

„A helyi önkormányzat – a helyi képviselő-testület vagy a helyi népszavazás döntésével – önként vállalhatja minden olyan helyi közügy önálló megoldását, amelyet jogszabály nem utal más szerv kizárólagos hatáskörébe. Az önként vállalt helyi közügyekben az önkormányzat mindent megtehet, ami jogszabállyal nem ellentétes. Az önként vállalt helyi közügyek megoldása nem veszélyeztetheti a törvény által kötelezően előírt önkormányzati feladat- és hatáskörök ellátását, finanszírozása a saját bevételek, vagy az erre a célra biztosított külön források terhére lehetséges.”

Fontos azt is megjegyezni, hogy az Mötv. azt is rögzíti, hogy a községnek, városnak, járászhely városának, megyei jogú városnak, fővárosnak, kerületeknek, valamint a megyei önkormányzatnak eltérő feladat- és hatáskörei lehetnek, illetve a kötelező feladat- és hatáskör megállapításánál a törvények differenciálni kötelesek, figyelembe véve a feladat- és hatáskör jellegét, valamint az önkormányzatok eltérő adottságait (lakosság szám, gazdasági teljesítőképesség, település nagysága).

Az Mötv. **13. §** (1) bekezdése rendelkezik a helyi közügyek köréről, valamint a helyben biztosítható közfeladatokról, melyek különösen az alábbiak:

- településfejlesztés, településrendezés;
- településüzemeltetés (köztemetők kialakítása és fenntartása, a közvilágításról való gondoskodás, kéményseprő-ipari szolgáltatás biztosítása, a helyi közutak és tartozékainak kialakítása és fenntartása, közparkok és egyéb közterületek kialakítása és fenntartása, gépjárművek parkolásának biztosítása);
- a közterületek, valamint az önkormányzat tulajdonában álló közintézmény elnevezése;
- egészségügyi alapellátás, az egészséges életmód segítségét célzó szolgáltatások;
- környezet-egészségügy (köztisztaság, települési környezet tisztaságának biztosítása, rovar- és rágcsálóirtás);
- óvodai ellátás;

- kulturális szolgáltatás, különösen a nyilvános könyvtári ellátás biztosítása; filmszínház, előadó-művészeti szervezet támogatása, a kulturális örökség helyi védelme; a helyi közművelődési tevékenység támogatása;
- szociális, gyermekjóléti szolgáltatások és ellátások;
- lakás- és helyiséggazdálkodás;
- a területén hajléktalanná vált személyek ellátásának és rehabilitációjának, valamint a hajléktalanná válás megelőzésének biztosítása;
- helyi környezet- és természetvédelem, vízgazdálkodás, vízkárelhárítás;
- honvédelem, polgári védelem, katasztrófavédelem, helyi közfoglalkoztatás;
- helyi adóval, gazdaság szervezéssel és a turizmussal kapcsolatos feladatok;
- a kistermelők, őstermelők számára – jogszabályban meghatározott termékeik – értékesítési lehetőségeinek biztosítása, ideértve a hétfégi árusítás lehetőségét is;
- sport, ifjúsági ügyek;
- nemzetiségi ügyek;
- közreműködés a település közbiztonságának biztosításában;
- helyi közösségi közlekedés biztosítása;
- hulladékgazdálkodás;
- távhőszolgáltatás;
- víziközmű-szolgáltatás, amennyiben a víziközmű-szolgáltatásról szóló törvény rendelkezései szerint a helyi önkormányzat ellátásért felelősnek minősül.

A 13. § (2) bekezdése értelmében a fenti felsoroláson kívül kötelezően ellátandó közfeladatok körében törvény más helyi önkormányzati feladatot is megállapíthat.

Önként vállalható önkormányzati feladatokra ezen túlmenően szabályozást nem találhatunk. Mindezek értelmében megállapítható, hogy abban az esetben beszélhetünk önként vállalható feladatokról, ha olyan feladat ellátását vállalja az önkormányzat, melyet törvény nem ír elő kötelezően, nem utalja az önkormányzat hatáskörébe, illetve abban az esetben is, ha egy-egy kötelezően nyújtandó szolgáltatást jóval magasabb szinten, többlétszolgáltatásokkal kiegészítve lát el, illetve biztosít.

Az önként vállalható feladatok finanszírozása törvény értelmében a saját bevételek terhére, illetve az e célra biztosított külön források terhére történhet. Saját bevételek:

1. a helyi adók;
2. saját tevékenységből, vállalkozásból és az önkormányzati vagyon hasznosításából származó bevétel, nyereség, osztalék, kamat és bérleti díj;
3. átvett pénzeszközök;
4. törvény alapján az önkormányzatot megillető illeték, bírság, díj;

5. az önkormányzat és intézményei egyéb sajátos bevételei.

2013-tól új feladat-ellátási rendszer valósult meg, egyes önkormányzati feladatok állami szintre kerültek, a feladatfinanszírozás rendszere ezzel egyidejűleg átalakításra került, melynek eredményeképpen az Möt.v.-ben rögzítésre került, hogy az állam által prioritásként kezelt, **önként vállalt feladatok finanszírozásához is biztosítható** állami támogatás.

II.1. Bölcsődei ellátás biztosításának jogszabályi háttere

A) A feladat ellátásáról alapvetően **a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény** (továbbiakban: Gyvt.) rendelkezik.

A Gyvt. 41. § (1) bekezdése kimondja, hogy:

„A gyermekek napközbeni ellátásaként a családban élő gyermekek életkorának megfelelő nappali felügyeletét, gondozását, nevelését, foglalkoztatását és étkeztetését kell megszervezni azon gyermekek számára, akiknek szülei, nevelői, gondozói munkavégzésük - ideértve a gyermekgondozási díj folyósítása melletti munkavégzést is -, munkaerő-piaci részvételt elősegítő programban, képzésben való részvételük, betegségük vagy egyéb ok miatt napközbeni ellátásukról nem tudnak gondoskodni.”

Ugyanezen § (3) bekezdése nevesíti az ellátás formáit:

„A gyermekjóléti alapellátás keretében biztosított gyermekek napközbeni ellátásának formái - a gyermekek életkorának megfelelően -

- a) a bölcsőde, a hetes bölcsőde,*
- b) a családi napközi,*
- c) a családi gyermekfelügyelet,*
- d) a házi gyermekfelügyelet,*
- e) az alternatív napközbeni ellátás.”*

A bölcsőde fogalmát a Gyvt. 42. § (1) bekezdése rögzíti.

„A bölcsőde a családban nevelkedő 3 éven aluli gyermekek napközbeni ellátását, szakszerű gondozását és nevelését biztosító intézmény. Ha a gyermek a 3. évét betöltötte, de testi vagy szellemi fejlettségi szintje alapján még nem érett az óvodai nevelésre, a 4. évének betöltését követő augusztus 31-ig nevelhető és gondozható a bölcsődében.”

A törvény részletezi a települési önkormányzat feladatait is e területen:

1. a gyermekek védelme helyi ellátó rendszerének kiépítése és működtetése,
2. a területén lakó gyermekek ellátásának megszervezése.

A törvény 94. § (3) bekezdése értelmében az a települési önkormányzat, melynek területén tízezernél több állandó lakos él, köteles bölcsődét működtetni.

Mindezek értelmében tehát lakosságszámtól függően egyes települési önkormányzatok kötelező feladatává teszi a törvény a bölcsődei ellátást, Taksony Nagyközség Önkormányzata tekintetében az ellátás megszervezése önként vállalható.

A törvény azonban azt is rögzíti, hogy amennyiben az önkormányzat nem köteles valamely ellátás biztosítására, szervezi és közvetíti a máshol igénybe vehető ellátásokhoz való hozzájutást.

Az ellátási területet illetően a 94. § (5)-(7) bekezdés rendelkezik az alábbiak szerint:

„(5) A települési önkormányzat által fenntartott intézmények ellátási területe a település lakosságára terjed ki, kivéve, ha az intézményt társulás keretében közösen tartják fenn, vagy ha az ellátást szerződésben vállalta más önkormányzat lakosságára is kiterjedően.

(5a) A települési önkormányzat által fenntartott bölcsőde a szolgáltatói nyilvántartásban szereplő férőhelyszáma legfeljebb 15%-áig az ellátási területén kívül lakóhellyel, ennek hiányában tartózkodási hellyel rendelkező gyermek ellátását is biztosíthatja, feltéve, hogy az ellátási területén lakóhellyel, ennek hiányában tartózkodási hellyel rendelkező valamennyi bölcsődei ellátást igénylő és arra jogosult gyermek ellátását biztosítani tudja.

(6) Ha az intézmény ellátási területe a fenntartó önkormányzat illetékességi területét meghaladja, - eltérő megállapodás hiányában - az ellátást valamennyi jogosult számára azonos feltételek szerint kell biztosítani. E rendelkezést kell alkalmazni az ellátás megszüntetése esetén is.

(7) Az intézményt fenntartó önkormányzat az intézménnyel nem rendelkező önkormányzat kérésére az ellátást nem tagadhatja meg, ha e törvény hatálybalépésekor vagy külön megállapodásuk alapján már biztosított ellátást.”

Az ellátás formájára 94. § (8) bekezdés, valamint a 94/A. § tartalmaz rendelkezéseket.

„(8) A települési önkormányzat a bölcsődés korú gyermekek napközbeni ellátásának biztosítására irányuló, a (2) bekezdésben és a (3) bekezdés a) pontjában foglalt kötelezettségének családi napközi formájában is eleget tehet, feltéve, hogy a (3) bekezdés a) pontja szerinti esetben már fenntart legalább egy bölcsődét.”

„94/A. § *A települési önkormányzatok a személyes gondoskodás keretébe tartozó gyermekjóléti alapellátásokat, különösen a bölcsőde, a gyermekek átmeneti otthona, a családok átmeneti otthona és a gyermekjóléti központ működtetését társulás útján is biztosíthatják.”*

A Gyvt. 146. § értelmében a gyermekek napközbeni ellátásáért, valamint a gyermekétkeztetésért térítési díjat kell fizetni. A térítési díjak mértékének megállapításáról, részletes szabályairól a 147. – 151. §-ok rendelkeznek.

B) A személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 15/1998. (IV. 30.) NM rendelet a gyermekek napközbeni ellátásának, ide értve a bölcsődei ellátás részletszabályait tartalmazza.

A rendelet értelmében a családban nevelkedő, a szülők munkavégzése, betegsége vagy egyéb ok miatt ellátatlan gyermek nappali felügyeletét, gondozását, nevelését napközbeni ellátás keretében kell biztosítani.

A rendelet a bölcsődét olyan szolgáltató intézményként nevesíti, amely az alapellátás keretében alaptevékenységként napközbeni ellátást nyújt a gyermek számára.

A bölcsőde feladata alapesetben a három éven aluli gyermekek gondozása-nevelése, harmonikus testi-szellemi fejlődésének segítése az életkori és egyéni sajátosságok figyelembevételével. Meghatározza továbbá azokat a speciális eseteket is, amikor a bölcsődei ellátás igénybevételekor a három éves kor átléphető.

A bölcsőde szervezetenként önálló bölcsődeként, Bölcsődei Igazgatóság, illetve Egyesített Bölcsőde szervezeti formában, annak tagintézményeként, továbbá többcélú, közös igazgatású intézmény önálló szervezeti és szakmai egységeként.

További e témát felölelő lényegesebb jogszabályok:

C) a szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltatók, intézmények és hálózatok hatósági nyilvántartásáról és ellenőrzéséről szóló 369/2013. (X. 24.) Kormányrendelet

D) a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások és gyermekvédelmi szakellátások térítési díjáról és az igénylésükhöz felhasználható bizonyítékokról szóló 328/2011. (XII.29) Kormányrendelet

Közvetetten a bölcsődei ellátásra is kihatással van az alábbi jogszabály, mely e tanulmány szempontjából is fontos jelentőséggel bír:

E) a családok támogatásáról szóló 1998. évi LXXXIV. törvény

IV. A bölcsődei feladatellátás indokoltsága

A település lakói a korábbi évek, elmúlt évtizedek során teljesen természetesnek vették a szolgáltatás nyújtását, hiszen mint arról már korábban is említést tettünk, a településen 1957 óta működik bölcsőde. A bölcsőde az alapfokú oktatás-nevelési intézményekkel egyetemben a település részévé vált. A lakóközösség a szolgáltatás minősége ellen sosem emelt kifogást és a 2011. előtti években az ellátás iránti igény is évről évre nőtt, kihasználtsága elérte a tetőfokát. Mindez indokolta egy újabb csoport létrehozását, melyre a már meglévő épület nem tudott helyet biztosítani.

Az Előzmények fejezetben már beszámoltunk a tagintézmény létrehozásáról, illetve arról is számot adtunk, hogy milyen indokok vezettek a bölcsőde megszüntetésére, átszervezésére.

A mai világban egyre inkább megfigyelhető tendencia, hogy a szülők nem tudják biztosítani a gyermek 3 éves korig történő „otthon tartását”. Akár az édesanyjáról, akár az édesapáról beszélünk, legkésőbb a gyermek 2. életévének betöltése után a munka világába történő visszatérés egyre inkább sürgetőbb. Ideális esetben persze ilyenkor is vannak alternatív megoldások, számos helyen megoldható a kialakult helyzet kezelése nagyszülők bevonásával, de részleges megoldás lehet a részmunkaidős foglalkoztatás is.

Számos család életében azonban az egyetlen megoldást a bölcsődei ellátás nyújtja.

A családok támogatásáról szóló 1998. évi LXXXIV. törvény rendelkezései is elősegítik, illetve vonzóbbá teszik a gyermekkel otthon lévő szülő munkába történő visszailleszkedését, visszatérését. A törvény értelmében a gyermek 1. éves korának betöltését követően a szülő a gyermekgondozási segély egyidejű igénybevétele mellett kereső tevékenységet folytathat. (Hasonló szabály él a gyermekgondozási díj esetében is, a gyermek 1. éves korát követően.)

Mindezek alapján tehát elmondható, hogy a legfőbb indokot az szolgáltatja, hogy a családok számára a három év alatti gyermek napközbeni felügyelete nem megoldott.

A kérdést tovább boncolgatva szükséges a bölcsődei ellátás jelenlegi feltételeinek vizsgálata:

Az Alapítvány által fenntartott bölcsőde:

1. jelenleg 18 gyermek felvételére jogosult,
2. a szülők a szolgáltatást térítés ellenében vehetik igénybe, az alábbiak szerint.
 - intézményi térítési díj összege: 25.000,- Ft
 - Alapítvány felé fizetendő támogatás összege: 25.000,- Ft

- étkezési térítési díj összege 600,- Ft/nap

Mindezen adatokból kitűnik, hogy a szolgáltatás nem minden család számára elérhető, hiszen a térítési díj megfizetése egy átlag család számára is komoly megterhelést jelenthet. A kormány jelenlegi családtámogatási politikája a kiadások egy részére fedezetet nyújthat, azonban sok esetben még ez sem jelent teljes megoldást.

A jogszabályban (Gyvt.) rögzített kedvezmények természetesen a taksonyi bölcsőde esetében is fennállnak, így három, vagy annál több gyermeket nevelő szülők a szolgáltatást térítésmentesen vehetik igénybe, továbbá a rendszeres gyermekvédelmi támogatásban részesülő családok is mentesülnek a fizetési kötelezettségek alól.

Másrészről a bölcsőde által felvehető gyermeklétszám nem tudja kielégíteni a lakosság részéről felmerülő teljes igényt. A bölcsődében jelenleg nincsen túljelentkezés, mely tényre a fizetendő térítési díj magas volta ad magyarázatot.

A 2014. évben érkezett, előzetes igényfelmérés is azt mutatta, hogy a jelenleg felvehető gyermeklétszámnál jóval többen mutattak érdeklődést a kisgyermek bölcsődei beíratása iránt. Minderre az is magyarázatot adhat, hogy a Német Nemzetiségi Önkormányzat által fenntartott taksonyi óvodában jelenleg az adott nevelési év december 31-ig 3. életévüket betöltött gyermekek felvételére van lehetőség.

Össességében tehát megállapítható, hogy a bölcsődei ellátás jelenlegi formájában hosszú távon nem nyújt kielégítő szolgáltatást, mert habár a minőségével kapcsolatban kifogás nem merült fel, annak elérhetősége jelentős mértékben korlátozott.

Az indokoltság megállapításához szükséges továbbá annak vizsgálata is, hogy a feladat ellátás a térségben megoldott-e. Az alábbi szomszédos településeket vizsgáltuk abból a szempontból, hogy az Önkormányzat tart-e fenn bölcsődét.

A vizsgálat csupán az Önkormányzat által fenntartott bölcsődékre szorítkozik, és nem vonatkozik a magán fenntartású családi napközikre.

Település	feladatellátás kötelező-e?	bölcsődét tart-e fenn?
Dunaharaszti	igen	igen; 60 férőhelyes
Dunavarsány	nem	nem
Szigethalom	igen	igen; 84 férőhelyes, jelenleg bővítés alatt 10 férőhellyel
Alsónémedi	nem	nem
Délegyháza	nem	nem
Majosháza	nem	nem
Áporka	nem	nem
Kiskunlacháza	nem	nem
Tököl	igen	igen; 40 férőhelyes

Fenti adatokból összességében következtethetünk arra, hogy a feladat ellátása térségi szinten sem megoldott. Kizárólag azok a települések tartanak fenn bölcsődét, melyek esetében jogszabály által kötelező jelleggel előírt feladatról van szó, és arra is következtethetünk, hogy a bölcsődével rendelkező települések is férőhely hiánnyal küszködnek. Sajnos ezek a bölcsődék még a településen élők igényeit sem tudják maximálisan kielégíteni, nemhogy a környező településekről érkezőket.

Az adatok jól mutatják, hogy a településünkön élők nem számolhatnak a más település bölcsődéivel, számukra esetleg budapesti bölcsődék jöhetnek szóba, amennyiben munkahelyük a fővárosban található.

A táblázat rávilágít arra is, hogy önkormányzati bölcsőde működtetése esetén, az intézményből a térségből érkező gyermekek számára (legfőképpen a fővároshoz való közelsége, így a munkahely és a lakóhely közötti napi ingázás miatt) is potenciális felvevőhely válhatna. Természetesen elsőbbséget a településen élők kell, hogy élvezzenek és szabad kapacitás esetén szolgálhatná ki az intézmény a térségből érkezőket.

V. Önkormányzat jelenlegi szerepvállalása a bölcsődei feladatellátásban

Taksony Nagyközség Önkormányzata a bölcsőde fenntartóváltásának megvalósításakor gyorsan felismerte annak szükségességét, hogy a szociálisan rászoruló családok férőhelyhez jutását támogatnia szükséges.

Éppen ezért 2012-ben módosította a gyermekvédelem helyi rendszeréről szóló 20/2010. (XII. 1.) rendeletét és beillesztette a bölcsődei személyi gondozási térítési díj támogatásra vonatkozó szabályozást.

A rendelet 10/A. §-a értelmében:

„(1) Bölcsődei gondozási személyi térítési díj támogatás állapítható meg annak a 12 hónapos kort betöltött gyermeknek a szülője, törvényes képviselője kérelmére

a) ahol a gyermeket gondozó mindkét szülő vagy más törvényes képviselő, illetve a gyermeket egyedül nevelő szülő vagy más törvényes képviselő keresőtevékenységet folytat vagy a nappali oktatás munkarendje szerint, illetve felsőoktatási intézmény nappali tagozatán folytat tanulmányokat, és

b) a Gyvt. 150. § (6) bekezdésében biztosított kedvezményre nem jogosult.

(2) A támogatás az intézményi térítési díj, az alapítványi térítési díj és az étkezési térítési díj 100 %-ára kiterjed, ha az egyedülálló szülő vagy a család egy főre jutó jövedelme a mindenkori öregségi nyugdíj legkisebb összegének 200 %-át nem haladja meg.

(3) A támogatás az alapítványi térítési díj 100 %-ára terjed ki

a) ha a család egy főre jutó jövedelme a mindenkori öregségi nyugdíj legkisebb összegének 200 %-a felett van, de 300 %-át nem haladja meg, vagy

b) ha a család tartósan beteg gyermeket, illetve háromnál több gyermeket nevel és az egy főre jutó jövedelem a mindenkori öregségi nyugdíj legkisebb összegének 200 %-a felett van, de a 350 %-át nem haladja meg.

(4) A kérelmek elbírálásánál előnyt élvez az a kérelmező, aki három vagy több gyermeket nevel.

(5) A támogatás megállapításának további feltétele, hogy a gyermek a bölcsődei ellátást a Taksony Bölcsőde Alapítvány fenntartásában működő Sünivár Bölcsődében vegye igénybe.”

A jogosultak éves keretszámát és a támogatás mértékét a mindenkori költségvetési rendeletében állapítja meg az Önkormányzat. (2014-ben: 2,5 millió Ft)

VI. Bölcsődei feladatellátás módja és lehetőségei

Az önkormányzat által fenntartott bölcsődék alapító okirattal rendelkező intézmények és mind szervezeti, mind szakmai önállósággal rendelkeznek. A személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 15/1998. (IV. 30.) NM rendelet alapján a bölcsőde szervezetileg működhet

- a) önálló bölcsődeként,
- b) Bölcsődei Igazgatóság, illetve Egyesített Bölcsőde szervezeti formában, annak tagintézményeként,
- c) többcélú, közös igazgatású intézmény önálló szervezeti és szakmai egységeként.

Minden esetben biztosítani kell azonban az önálló szervezeti és szakmai egységként történő működtetését.

A többcélú, közös igazgatású intézmény alatt értendő a bölcsőde-óvoda közös intézmény. Ebben az esetben a következő ellátási formát kell a megnevezés alatt érteni: az intézményen belül van olyan egység, mely csak a három év alatti gyermekeket látja el.

A köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény értelmében azokon a településeken, ahol az önkormányzat nem köteles bölcsődei ellátás megszervezéséről gondoskodni, és a gyermekek száma nem teszi lehetővé az óvodai és bölcsődei csoport külön-külön történő létrehozását, egységes óvoda-bölcsőde hozható létre a legalább második életévüket betöltött, továbbá az óvodai nevelésben ellátható gyermekek közös neveléséhez.

Utóbbi kettő településünk esetében teljesen elvetendő megoldás:

- egyrésztől azért, mert az óvoda nemzetiségi önkormányzat fenntartásában működik,
- másrésztől mind a bölcsődei, mind az óvodai ellátásra vonatkozó igények magas száma külön-külön csoport létrehozását indokolják.

Az **önálló** bölcsőde létrehozása és üzemeltetése esetén természetesen annak a lehetőségét is célszerű lehet megvizsgálni, hogy a térségi igényeket is figyelembe véve, az intézmény fenntartása társulás formájában történjen.

Adott esetben ennek a lehetőségnek a finanszírozási oldalát is szükséges vizsgálni, illetve csak abban az esetben kivitelezhető, ha valamelyik térségi, szomszédos település részéről a feladatellátás ezen formájára igény mutatkozna.

A legkézenfekvőbb megoldásnak a Taksony Nagyközség Önkormányzatának fenntartásában működő önálló bölcsőde létrehozása tűnik.

Az Önkormányzat hosszú távú céljai között megfogalmazódik a bölcsődei feladatellátás, mint önként vállalható feladat biztosítása. A feladat ellátásához szükséges tárgyi feltételek biztosítottak, azonban a minőségi változashoz a jelenlegi épület felújítására, illetve bővítésére is nagy szükség mutatkozik. Ez elsősorban pályázat útján valósulhat meg. Elsődleges feladat tehát a pályázatok figyelése, felkutatása és a megfelelő pénzügyi forrás és fedezet biztosítása.

Amennyiben egy esetleges bővítéssel emelni tudnák a férőhelyek számát, az önálló bölcsőde mellett hangsúlyosabbá válhatna a térségi feladatellátás szerepe is településünkön akár egy kisebb, térségi településsel kötendő ellátási szerződésen keresztül is. Így az esetleges szabad kapacitás függvényében teljes kihasználtságot tudnánk előidézni az ehhez szükséges finanszírozás ellátási szerződésben foglalt biztosítása mellett.

Ellátási szerződés hiányában, a törvény értelmében a bölcsőde férőhelyszáma legfeljebb 15%-áig az ellátási területén kívül lakóhellyel rendelkező gyermekek napközbeni ellátását is biztosíthatja, feltéve hogy valamennyi taksonyi lakóhellyel, tartózkodási hellyel rendelkező bölcsődei ellátást igénylő és arra jogosult gyermek gondozását biztosítani tudja.

Finanszírozás:

A feladatellátás finanszírozásához az állam normatíva formájában járul hozzá, melynek feltételét és mértékét a mindenkori költségvetési törvény tartalmazza.

2012. január elsejétől már nem csak az étkezésre, hanem a gondozásra is kérhető térítési díj a bölcsődében.

A törvény a fenntartóra bízta annak eldöntését, hogy él-e a jogszabály adta lehetőséggel és bevezeti-e a gondozásért kérhető térítési díjat, tehát minden önkormányzat maga dönthet ebben a kérdésben.

A térítési díj meghatározása tekintetében nagyon fontos megkülönböztetni és jól elkülöníteni az intézményi és a személyi térítési díj fogalmat. A fenntartó megállapítja az ellátás intézményi térítési díját, ami a szolgáltatási önköltség és a központi költségvetésről szóló törvényben biztosított támogatás különbözete.

A bölcsőde esetében az intézményi térítési díjat külön meg kell határozni a gyermek gondozására, nevelésére, nappali felügyeletére és a vele történő foglalkozására (együtt: gondozására), valamint a gyermekétkeztetésre vonatkozóan.

A szülők által fizetendő térítési díj összegét (személyi térítési díj) az intézményvezető konkrét összegben állapítja meg, mind a gondozásra, mind pedig az étkeztetésre, a fenntartó döntésétől függően.

VII. Várható hatások, eredmények

Összefoglalva tehát a tanulmányban szereplő gondolatokat és fejtegetéseket önkormányzatunknak elsődleges célja kell, hogy legyen az önálló bölcsőde működtetése, mely feladat megvalósításának időpontja több tényezőtől is függ. Jelen pillanatban a gazdasági megerősödésre kell az önkormányzatnak fókuszálnia és törekednie, ezt követően pedig a kitűzött célok megvalósítására. A feladat ellátásának vállalására várhatóan két év elteltével kerülhet sor.

Az önkormányzati bölcsőde 3 évvel ezelőtti megszüntetése a lakosság körében negatív visszhangot váltott ki és egyértelműen megszorító intézkedésként értékelhetjük. Bár a döntés meghozatalára pénzügyi-gazdasági problémák megoldása miatt került sor, a képviselő-testület sokat veszített népszerűségéből, tekintettel arra, hogy a szolgáltatás a település lakosságának jelentős hányadát érinti és hiánya a családok életében mindennapos problémaként jelentkezik.

Miután az igények egyre nagyobb számban mutatkoznak és jelentkeznek az önkormányzatnak elemi érdeke, hogy a szolgáltatás igénybevételi lehetőségének biztosításával, elérhetővé tételével emelje presztízsét és egy minőségi szolgáltatás nyújtásával hozzájáruljon a lakosság elégedettségéhez és komfortérzetének növekedéséhez.

A térségben számos olyan település létezik, ahol nem kötelező a bölcsődei ellátás biztosítása, és mint láttuk, az önkéntes vállalatok száma igen csekély. E tényre figyelemmel a feladatvállalás tekintetében térségi szinten egyedülálló és kiemelkedő szerepet tölthetünk be.

A megvalósításhoz a jogszabályi környezet adott, a kormány hosszú- és rövid távú terveit ismerve az önkormányzatok ilyen irányú elképzelései és törekvései az elkövetkezendő években is a támogatható és támogatásra érdemes célok között szerepelnek majd.

Az önkormányzatnak tehát most egy jól átgondolt, megfontolt intézkedési tervet kell készítenie, mely a felkészülés minden elemét, valamint a feladat ellátásához szükséges valamennyi lépést tartalmazza, továbbá minden lehetőséget körbejárva és valamennyi felvetődő kérdést tisztázva az alapelvek megfogalmazása mellett, a lehető legmegfelelőbb javaslat kidolgozására törekednie.